

3. Іванюта С.П. Екологічна та природно-техногенна безпека України: регіональний вимір загроз і ризиків: монографія / С.П. Іванюта, А.Б. Качинський; Національний інститут стратегічних досліджень. - К.: НІСД, 2012. – 308 с.
4. Програма Національної Академії наук України «Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат»: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads>.
5. Донбас треба рятувати від перетворення на пустелю <http://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/donbastreba-ryatuvaty-vid-peretvorennya-na-pustelyu>.
6. Донбас стає непридатним для життя: http://www.ekoinform.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=140%3A2015-02-09-10-27-36&catid=7%3A2009-07-06-09-51-16&Itemid=41&lang=ru].
7. Донбас на порозі екологічної катастрофи: http://24tv.ua/donbas_na_porozi_ekologichnoyi_katastrofi_n530959].
8. Війна на сході України: бойові дії та екологічні наслідки: <http://euaeco.com/?environmental-consequences-fighting/ua>
9. Жирохов М. Где проходит «красная черта» для Донбасса.
10. В ОБСЄ розповіли про загрозу екологічної катастрофи в Донбасі.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Краснощік А. М.
м. Полтава

***Анотація.** У статті розглянуті етичні аспекти застосування інформаційних технологій. Проводиться аналіз проблем, пов'язаних із забезпеченням прав людини і її фундаментальних свобод у процесі використання сучасних технологій, захист яких представлений як пріоритетне завдання інформаційного суспільства. На підставі положень Декларації прав людини ООН розглянуто застосування основних можливостей інформаційних технологій, які викликають безпосередній вплив на реалізацію прав людини в інформаційному столітті. Проводиться аналіз основних проблем інформаційної безпеки, пов'язаних із забезпеченням прав людини і його основних свобод у процесі виконання сучасних технологій, захист яких представлений як пріоритетне завдання інформаційного суспільства.*

***Ключові слова:** безпека, інформаційне суспільство, інформаційні технології, права людини, справедливість.*

Інформаційне суспільство повинне стимулювати такий розвиток і використання інформаційних технологій, при яких їх переваги будуть оптимізовані, а негативний вплив зведено до мінімуму [1]. У якості базового пріоритету майбутнього інформаційного суспільства необхідно розглядати забезпечення прав людини і її фундаментальних свобод. Перспективи глобального інформаційного суспільства полягають у глобальній соціальній справедливості: відстоювати основні права і фундаментальні свободи людини; попереджати негативні ефекти від використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. В основу процесу забезпечення безпечного використання інформаційних технологій закладений захист прав людини, дана точка зору точно визначає напрямок процесу інформаційної безпеки і розвитку суспільства в цілому.

Виділимо з пунктів Декларації прав людини ООН [2] положення, які мають особливе значення для інформаційної безпеки. Фундаментальне право людини на життя, свободу і недоторканність проголосила Загальна декларація прав людини у

статті 3: «Кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність». У статті 12 вона захистила дане право. Дійсно, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дозволив збільшити показники збереження життя і здоров'я людини. Одночасно з цим ті ж самі технології зробили життя людини технологічно проникним, відображаючи пряму залежність: чим більше людина користується благами і послугами, які надаються сучасними технологіями, тим її життя і особистість стають більш уразливими як в інформаційно-технологічному, так і в реальному середовищі.

Наприклад, проблема зберігання і використання персональних даних приватними і державними установами сьогодні викликає ряд питань. Яких зобов'язань дотримуються приватні організації з охорони персональної інформації? Які правила оперування особистими даними громадян (особливо у глобальних інформаційних мережах) діють для державних установ, чи існують такі взагалі? Дійсно, сама по собі процедура спостереження суперечить ідеї збереження прав людини, але при цьому необхідно згадати про питання безпеки, коли записи з камер відеоспостереження допомагали у встановленні фактів, подій, особистостей, які вчинили злочин і т. д. Можливо, в майбутньому політика безпеки і впровадження нових технологій вимагає згоди з кожною людиною на методи і варіанти її участі у системах інформаційно-комунікаційних технологій.

У той же час не варто випускати з уваги той факт, що при всій статистичній точності машинний код може містити помилки, і більш того, може бути навмисно зіпсованим. Зазначене зауваження найбільш актуальне у питаннях беззаперечної довіри судочинства до комп'ютерних записів і фактами, наданими технологічними пристроями з метою збору «доказів», що відкриває велику кількість нюансів. Показання людини або свідоцтво машини – що заслуговує більшої довіри? Це нова дилема сучасного суспільства.

Способи взаємодії людських думок, совісті і навіть релігійних переконань – ще одне питання інформаційного суспільства. Статті 18 і 19 Декларації прав людини констатують, що кожна людина має право на свободу думки, совісті і релігії; право на свободу переконань і на свободу виразити їх, це право включає свободу безперешкодно шукати, отримувати достовірну інформацію і поширювати ідеї будь-якими засобами і незалежно від державних кордонів.

Сьогодні інформаційно-комунікаційні технології дають можливість кожній людині спілкуватися на будь-які питання і теми, що її цікавлять. Однак право вільно висловлювати свої переконання в інформаційному обміні, навіть прикриті анонімністю, досить оманливе. Ті ж технології, що служать каналами з обміну інформацією, стають обмежувачами інформаційного змісту [2], в інших випадках – ідентифікаторами людей, мають альтернативні погляди з метою виявлення і втручання у їх життя.

У зазначеному контексті дана тема тісно переплітається з проблемою захисту конфіденційності (ст. 12) і правом на отримання і поширення інформації (ст. 19), де право на свободу переконань втрачає будь-який сенс з відсутністю способу висловлювати це переконання. Інформаційні технології дають право вільно спілкуватися, вибираючи форуми, керуючись своїми переконаннями, але мають можливість обмежувати спілкування шляхом встановлення фільтрів. Таким чином, право на отримання і поширення ідей в інформаційному суспільстві «йде в ногу» зі свободою зібрань і об'єднанням в союзи.

Можливість вступити у різні союзи в інформаційному світі отримує двояку залежність від інформаційно-комунікаційних технологій. З одного боку, інформаційні технології стимулюють взаємодію між людьми, істотно полегшуючи і спрощуючи його. Однак використання інформаційних технологій з метою виявлення членів

організованих асоціацій і заборони мирних зібрань створює перешкоди в реалізації ідеї вільного обміну інформацією. Як вже було відмічено вище, технології в усіх відношеннях і сенсах в разі підсилюють зв'язок права на особисте життя або конфіденційність, описані в статті 12, з правом, проголошеним у статті 19 цього документа, на пошук, отримання і поширення інформації.

У суспільстві сьогодення політика та інформаційні технології нерозривно пов'язані. Інформаційно-комунікаційні технології при умові законної реалізації даних можливостей цілком здатні втілити у життя всі пункти статті 21, де зазначено про виборче право кожної людини за допомогою форм, які забезпечують свободу голосування, в іншому випадку необхідно підкреслити, що демократичні вибори втрачають сенс. Прикладом тому можуть служити такі дії, як фальсифікація результатів електронного голосування або виключення значного числа груп виборців зі списку політично активних одиниць шляхом позбавлення доступу до інформаційно-комунікаційних технологій і т. д.

Наступна тема стосується освіти в інформаційному суспільстві, яке з впровадженням інформаційних технологій набуває найважливіший статус і значення у соціальному житті людини. Виділимо кілька причин, що визначають залежність сучасної освіти від інформаційних технологій. В першу чергу, зростання цінності технічного навчання, обумовленого масштабним застосуванням технологій в усіх областях. Друга причина полягає в тому, що інформаційні технології – це джерело знань і один із способів взаємодії в науково освітньому середовищі. Тому проблема цифрового розширення суспільства стає актуальною у сфері здобуття освіти, вирішувати її – важливе державне завдання інформаційного суспільства.

Втілення в життя концепції формування загального інформаційного середовища як джерела поширення творчих ідей – основна мета впровадження та використання інформаційних технологій. Ідеї вільного поширення інформації та захист авторських прав – поле битви зіткнулися інтересів в надрах глобальних мереж. Технічні засоби, що дозволяють повноцінно взаємодіяти в культурному житті, або технології, що порушують інтереси право-володарів?

Так, Декларація прав людини ООН проголосила в якості пріоритетних цілей забезпечення справедливості, свободи і миру. Ідею свободи ми пропонуємо конкретизувати у свободі переконань, совісті, доступу до інформації, ідея справедливості закладена у можливості рівного доступу до інформації, забезпечення миру та криється у праві на участь в управлінні державними процесами, що відбуваються в країні.

Список використаної літератури

1. Этические аспекты новых технологий. Обзор. – М.: Права человека, 2007. – 102 с.
2. Всеобщая декларация прав человека [Электронный ресурс]. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml.
3. Программы – фильтры для ограничения информации для граждан через Интернет, устанавливаемые государством [Электронный ресурс]. URL: <http://www/opennetinitiative.org>.

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА МЕТОДИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

*Коломієць А. В.
м. Полтава*

У сучасному суспільстві інформація стала одним із найважливіших стратегічних ресурсів, що забезпечує подальший розвиток підприємства. Саме тому інформація, як і